

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กองแก้ว เจริญอักษร. "การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตค่านจริยศึกษา." ครูศาสตร์. 2(ตุลาคม-ธันวาคม) 2527: 43.

กาญจนา นาคสกุล "บทบรรณาธิการ." ภาษาและวรรณคดีไทย. 1(เมษายน 2527): 1
การศาสนา, กรม. ศีลธรรมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา,
2521.

กิริติ ศรีวิเชียร. การจัดจริยศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา,
2524.

เกื้อยวพันธ์ ขจรณกุลิกิตติ. "แนวคิดในการสอนจริยศึกษา." ครูสาร. 4(ธันวาคม
2522-มกราคม 2523): 99-101.

เกื้อกุล คูปรักน์ และ คณะ. โสตทัศนศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2518.

โกศล มีคุณ. "การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และ ทักษะใน
การสวมบทบาทของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา." ปริชญานิพนธ์การศึกษาคณะ
บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือปลูกฝังค่านิยม. กรุงเทพมหานคร: กรา-
ฟิคอาร์ต, 2526.

จงจิต นิรมานนรเทพ. "การใช้บทร้อยกรองเป็นสื่อการสอนจริยศึกษาสำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนคร-
ศาสตร์, 2528.

จินดา อาจินสมาจาร. "ปัญหาการสอนจริยธรรมชั้นประถมปีที่หนึ่งและสองในเขตการ-
ศึกษา 2." วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

- เฉลิมเกียรติ ถิรวนวล. จิตวิเคราะห์ของฟรอยด์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คอกกหญ้า, 2526.
- ชม ภูมิภาค. การศึกษาเพื่อคุณธรรม. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2525.
- ชวลิต บุ้งก๊ก. "โครงการเสนอเพื่อจัดกิจกรรมประกอบการสอนภาษาไทย สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี วิชาเอก-โท ภาษาไทย ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ชฎาพร พัทธราษฎร์. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ชัยพร วิชาวุธ. "แนวทางการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม" คุรุศาสตร์. 4(เมษายน-มิถุนายน) 2526: 22-25, 31.
- ชัยพร วิชาวุธ และ ชีระพร อูวรรณโณ. "แนวคิดและพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝังจริยธรรม." คุรุศาสตร์. 5(กรกฎาคม 2525): 22-35.
- ชวลี ชัชวาลกิจ. "โครงการเสนอเพื่อจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ชำเลือง วุฒิจันทร์. หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2524.
- ฐะปะนีย์ นาคกรทรพ. ความสำคัญของภาษาไทยและข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะของภาษาไทย. พระนคร: โรงพิมพ์กรุงเทพการพิมพ์, 2514.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทน์. จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2520.

ทศพร มณีศรีชา. "การพัฒนาจริยธรรมด้านความสามัคคีโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม." ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

ธีระพร อูวรรณไพ. "แล้วเราจะเสริมสร้างจริยธรรมกับคนวัยใด." ครูศาสตร์. 4(เมษายน-มิถุนายน) 2526: 2.

ธำรงค์ น่วมศิริ. "การทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง ในการสอนจริยศึกษาเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6." ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

นิทรา วรรณะ. "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.

นุชรินทร์ พ้าร่วมขาว. "การใช้สื่อการสอนในการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ,ม.ล. ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม. ชุมนุมส่งเสริมการใช้ภาษาไทย กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงเทพการพิมพ์, 2520.

ประคอง กรรณสูต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญผล, 2525.

ประภาศรี สีหอำไพ. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2524.

ประภาศรี สุกบรรทัด. "การสำรวจการสอนวิชาหลักภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญในจังหวัดพระนคร." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508.

พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยมและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิชเชศ, 2523.

พรพิมล สันติพิริฎภาค. "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.

พรพรหมทิพย์ ศิริวรรณบุญชัยพร วิชชาวุช และ ชีระพร อุวรรณโณ. จริยธรรมของชาวกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

พรณี ลิ้มปิวัฒนา. "การใช้วิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์การสอนจริยธรรม ระดับประถมศึกษาปีที่ 6." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523.

✓ พระราชชัยถวี. การสร้างเสริมจริยธรรมแก่เด็กวัยรุ่น. คณะครูโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ จังหวัดนครราชสีมา พิมพ์เป็นธรรมบรณาการเพื่อเป็นอนุสรณ์และเทอดพระคุณในงานพระราชทานเพลิงศพ อำนวยวิทยโท พระยาราชสีมาจารย์ ณ เมรุวัดกมฤกษ์ศรัยาราม พระนคร, 2511.

พระราชวรณีย์. "ความหมายของจริยธรรม." แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศึกษาศึกษา, 2523: 10.

✓ ยุพาพร จุณเจื้อจาน. "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในภาคกลาง." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521.

ยุพดี เทศะอังกูร. "การทดลองเชิคหนังสือเป็นสื่อกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรมค่านิยมแห่งตนของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

รัตนารัตนาสิน. "ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับค่านิยมที่มีอยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทยวิชาบังคับ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.

กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, 2526.

วัลลภ กัณฑ์พย์. "จริยธรรมกับพฤติกรรมค่านคุณลักษณะ." วิจัยสนเทศ. 5(มกราคม 2528): 10.

วิชาการ,กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียน ประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2523.

✓ วิชาการ,กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. โครงการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพต่อการ เรียนการสอนจริยธรรม. รายงานการวิจัยทางการศึกษาฉบับที่ 36/2525 กรุงเทพมหานคร; สนประดิษฐ์การพิมพ์, 2525.

วิชาการ,กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.

วิชาการ,กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จางเจริญการพิมพ์, 2520.

วิเชียร พงษ์ประเสริฐ. "ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.

วิระวรรณ อามระศิษ. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

วิริยะ บุญยะนิवासัน. "การเปรียบเทียบการสอนจริยธรรมโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กับการสอนแบบธรรมดา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่หก." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523.

วิระพงษ์ คุณมณี. "การศึกษาลงของการสอนด้วยวิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจในการ สอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4." วิทยานิพนธ์การศึกษามหา บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี. จริยศาสตร์ศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเคียน, 2525.

ศรัวีรณา เขียววลี. "พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2522.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ยูไนเท็คโปรดักชั่น, ม.ป.ป.

สมทรง ปุณฺณฤทธิ. กลวิธีสอนจริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์,
2524.

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. "จริยธรรมของสังคมไทยในทัศนะของฝ่ายศาสนา." รายงานการ
สัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา
2522.

สัญญาลักษณ์ สุนทรา. "ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมในหนังสือพิมพ์รายวัน
และการนำไปใช้ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาใน
เขตการศึกษา 7" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิต-
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.

สาโรช บัวศรี. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2527.

สุจวิฑ์ เพียรชอบ. "การใช้หลักสูตรและวัสดุหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา."
เอกสารการสอนชุดวิชา การสอนภาษาไทย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2525.

สุจวิฑ์ เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์ทรัพย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

สุเชษฐ มาเทิ้ม. "อิทธิพลของการเป็นแบบอย่างต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน."
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2519.

- สุมน อมรวิวัฒน์. "การปลูกฝังจริยธรรมในทศวรรษหน้า." มหาวิทยาลัยศิลปากร.
1(มกราคม-มิถุนายน) 2523: 19-24.
- สุมน อมรวิวัฒน์. "จริยธรรมของสังคมไทยในทัศนะของฝ่ายศาสนา." รายงานการ
สัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา,
2522.
- สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทสารมวลชน, 2520.
- แสง จันทร์งาม. "การสอนจริยธรรมในโรงเรียน." รายงานการสัมมนาจริยธรรม
ในสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.
- อรันท์ บุญประสิทธิ์. "ความคิดเห็นของครูผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- อนุমানราชชน, พระยา. ชาติ-ศาสนา-วัฒนธรรม. พระนคร: บรรณาคาร, 2526.
- อุษา หัซชะวณิช. "ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม ความถนัดทางภาษา และการควบคุม
ภายในภายนอกของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- อำนวย ทะพิงค์แก และ ชัยนิต วรรณะภุติ. "จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนัก-
การศึกษา." รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.

ภาษาไทย

- Bandura, Albert. Social Learning Theory. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1977.
- Brown, Roger. Social Psychology. New York: Free Press, 1965.
- Bull, Norman J. Moral Education. London: Routledge & Kegan Paul, 1969.
- Flavell John H. The Developmental Psychology of Jean Piaget. with a forewaed by Jean Piaget, New-Jersey : D.Van Nostrand Company, Inc., 1963.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd. New York: Mc Graw-Hill, Book Co., 1973.
- Hall, Calvin S., and Gardner Lindzey. Theories of Personality. New York: John Wiley and Sons, Inc. London Chapman and Hall, Ltd., 1959.
- Hilton, James Michael. "The Relationship Between The Level of Moral Judgment of High School Students and Their Levels of Interpersonal Trust, Socioeconomic Status and Intelligence." Dissertation Abstracts International. 39 (December, 1978): 3375-A.
- Iannotti, Ronald Joseph. "A Developmental Investigation of Role - Taking, Empathy, Altruim, and Aggression." Dissertation Abstracts International 42 (March, 1982) : 3959-A.
- Kohlberg cited in Cowan, Philip A. Piaget: with Feeling. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1978.

Lewis, Christine Lynne. "The Relationship of Moral Development and Cognitive Development within Gifted Students Examined in The Light of The Variables of Sex, Socioeconomic Status." Dissertation Abstracts International. 42 (June, 1982) : 5088-A.

Longobardi, Ronald Paul. "The Effects of Teacher Training Sessions on The Moral Development of Their Students." Dissertation Abstracts International. 42 (March, 1982) : 3959-A.

Osakwe, Vincent Chukwuka. "Moral Education: Discussion Skills for a Beginning Experience in The Use of Kohlberg's Stage-Developmental Model (For Nigerian Secondary School Teachers)." Dissertation Abstracts International. 42 (November, 1981) : 2056-A-2057-A.

Piaget, Jean. The Moral Judement of The Child: London: Routledge & Kegan Paul Ltd. 3rd, 1960.

ภาคนนท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

150 2566

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิทรวงแบบสอบถาม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก้องแก้ว เจริญอักษร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ ชุติ ชัชวาลกิจ อาจารย์ภาษาไทย โรงเรียนสตรีวิทยา
3. อาจารย์ ปราณี บุญชุ่มศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
4. รองศาสตราจารย์ สมถวิล วิเศษสมบัติ รองหัวหน้าคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสวน - สุนันทา
5. อาจารย์ สุชาติ วงศ์สุวรรณ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมิน

โปรแกรมการสอศแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก่องแก้ว เจริญอักษร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ดร.กীরติ ศรีวิเชียร กองแผนงาน กรมการศาสนา
3. อาจารย์ ชูลี ชัชวาลกิจ อาจารย์ภาษาไทย โรงเรียนสตรีวิทยา
4. อาจารย์ ปราณีย์ บุญจุ่มศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
5. รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ ชรรณแสง อาจารย์ภาษาไทย วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วลัยรัตน์ อติแพทย์ อาจารย์ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน
7. รองศาสตราจารย์ สมถวิล วิเศษสมบัติ รองหัวหน้าคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
8. อาจารย์ สุชาติ วงศ์สุวรรณ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
9. อาจารย์ สุนีย์ ศรีณรงค์ รองหัวหน้าภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
10. รองศาสตราจารย์ อารีย์ สหชาติโกสัย รองคณบดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน

ภาคผนวก ข

รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่เข้ามาเป็นตัวอย่างประชากร
จำนวน 55 โรงเรียน ได้แก่

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 1 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
2. โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม
3. โรงเรียนสายปัญญา

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 2 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม
2. โรงเรียนวัดสุทธิวราราม
3. โรงเรียนนนทรีวิทยา

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 3 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนวัดสังเวช
2. โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์
3. โรงเรียนวัดบวรนิเวศ
4. โรงเรียนวัดสระเกษ

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 4 จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนอนุที่รุทธารามวิทยาคม
2. โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
3. โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
4. โรงเรียนมัธยมวัดคันทรียา
5. โรงเรียนศรีอยุธยา

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 5 จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนโยธินบูรณะ

2. โรงเรียนราชวินิตมัธยม
3. โรงเรียนวัดเบญจมบพิตร
4. โรงเรียนวัดราชาธิวาส
5. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 6 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนสารวิทยา
2. โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
3. โรงเรียนทอวัง
4. โรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบำรุง

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 7 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนเทพศิลา
2. โรงเรียนบดินทร์เกชา (สิงห์ สิงหเสนี)
3. โรงเรียนบางกะปิ
4. โรงเรียนสตรีวิทยา 2

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 8 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนสตรีศรีนครปฐมบำเพ็ญ
2. โรงเรียนศรีนครปฐมบำเพ็ญ
3. โรงเรียนพรกพิทยพยัต

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 9 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนปทุมคงคา
2. โรงเรียนวัดธาตุทอง
3. โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย
4. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 10 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม

2. โรงเรียนพุทธบูชาวิทยาลัย
3. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน
4. โรงเรียนวัดคาวคอง

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 11 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนวัดราชโอรส
2. โรงเรียนศึกษานารี
3. โรงเรียนสิงหราชพิทยาคม

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 12 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนวิมุกตอารามพิทยากร
2. โรงเรียนวัดขวรมงคล
3. โรงเรียนนวมหรรณพาราม
4. โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาลัย

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 13 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนปากน้ำวิทยาลัย
2. โรงเรียนวัดนวลนรทิศ
3. โรงเรียนวัดรางบัว

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 14 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนบางแคปานขำ
2. โรงเรียนสตรีวัดอัมพวัน
3. โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม

กลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ 15 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนทวีธาภิเศก
2. โรงเรียนชินรสุวิทยาลัย
3. โรงเรียนสตรีวัดระฆัง

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

17 พฤษภาคม 2528

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ที่นับถือ

ข้าพเจ้าเป็นนิสิตปริญญาโทบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย ภาควิชา
มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง
"การนำเสนอโปรแกรมการสอศแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น" ในการนี้ข้าพเจ้าใคร่ขอความร่วมมือจากท่านโปรดตรวจสอบแบบสอบถามนี้
ตามความเป็นจริง

ด้วยความร่วมมือของท่าน ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์แก่วง
การศึกษานี้ในภายหน้า จึงขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ด้วยความนับถืออย่างสูง

(นางสาวปณิธาน นุ่มศิริ)

โปรดส่งแบบสอบถามนี้คืนที่

ภายในวันที่

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูภาษาไทย

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เรื่อง

การสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง

ก. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการสอดแทรก
จริยธรรมในการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอดแทรกจริยธรรม
ในการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ข. จริยธรรม หมายถึง แนวทางความประพฤติและปฏิบัติทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น
และต่อสังคม เพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตที่ทรงคุณค่า พึงประสงค์
และเพื่อความสงบสุขของสังคม

ค. การสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย หมายถึง การสอนภาษาไทย
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยใช้
หนังสือเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ หนังสือหลักภาษาไทยและการจัด
กิจกรรมต่างๆโดยมีการสอดแทรกความรู้ทางจริยธรรมไว้ใน
เนื้อหาที่เรียนและกิจกรรมที่จัดขึ้น

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความจริง

1. ท่านตอบแบบสอบถามนี้ในฐานะใด

1. หัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทย 2. ครูภาษาไทย

2. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

3. อายุ

1. 21-30 ปี 2. 31-40 ปี
 3. 41-50 ปี 4. 50 ปี ขึ้นไป

4. คุณวุฒิสูงสุด

1. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 3. ปริญญาโทหรือเทียบเท่า 4. สูงกว่าปริญญาโท
 5. อื่นๆ (โปรดระบุ)

5. ประสบการณ์ในการสอน

1. 1-5 ปี 2. 6-10 ปี
 3. 11-20 ปี 4. 21 ปี ขึ้นไป

ศูนย์วิทยพัสดุ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2
คำชี้แจง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย
ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย
ในค่านต่างๆต่อไปนี้มาน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องใดช่องหนึ่งของแต่ละข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
<p>ก. <u>ความสำคัญและความสัมพันธ์ของจริยธรรมที่มีต่อวิชาภาษาไทย</u> ท่านคิดว่าจริยธรรมมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์ต่อวิชาภาษาไทยในเรื่องต่อไปนี้มาน้อยเพียงใด</p> <p>1. การสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยมีกำหนดไว้ในความมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521</p> <p>2. จุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทย(ทั่วไป)ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ครอบคลุมถึงจริยธรรมไว้ด้วย</p> <p>3. จุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทย(วิชาบังคับ)ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ครอบคลุมถึงจริยธรรมไว้ด้วย</p> <p>4. หนังสือเรียนภาษาไทย(วิชาบังคับ)มีเนื้อหาเกี่ยวกับจริยธรรมสอดแทรกอยู่ด้วย</p> <p>5. คู่มือการสอนหนังสือเรียนภาษาไทย(วิชาบังคับ)ช่วยแนะนำครูเกี่ยวกับการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยเป็นอย่างดี</p> <p>6. ครูควรสอดแทรกจริยธรรมไว้ในการสอนภาษาไทยทุกครั้ง</p> <p>7. เมื่อสอนภาษาไทยโดยสอดแทรกจริยธรรมแล้วนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ยิ่งขึ้นทั้งทางภาษาไทยและจริยธรรม</p>				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
<p>8. เมื่อสอนภาษาไทยโดยสอดแทรกจริยธรรมแล้วจะ ช่วยปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีจริยธรรมที่ดี</p> <p>ข. <u>หัวข้อจริยธรรมที่ควรนำมาสอดแทรกในการสอน ภาษาไทย</u> ท่านคิดว่าหัวข้อจริยธรรมต่างๆเหล่านี้เหมาะสมที่ จะนำมาสอดแทรกในการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นมากน้อยเพียงใด</p> <p>1. ความรับผิดชอบ</p> <p>2. ความซื่อสัตย์สุจริต</p> <p>3. ความกตัญญูกตเวที</p> <p>4. การรักษาระเบียบวินัย</p> <p>5. ความเสียสละ</p> <p>6. ความสามัคคี</p> <p>7. การประหยัด</p> <p>8. ความยุติธรรม</p> <p>9. ความมีเหตุผล</p> <p>10. ความอดุสสาหะ</p> <p>11. ความเมตตากรุณา</p> <p>12. ความมีสติและปัญญา</p> <p>13. การพึ่งตนเอง</p> <p>14. ความกล้าหาญ</p> <p>ค. <u>เนื้อหาภาษาไทยที่สามารถสอดแทรกจริยธรรมได้</u> ท่านคิดว่าในการสอนเนื้อหาภาษาไทยเรื่องต่างๆ</p>				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
ต่อไปนี้จะนำจริยธรรมมาสอดแทรกมากน้อยเพียงใด				
1. <u>การใช้ภาษา</u>				
1.1 <u>การฟัง</u>				
1.1.1 มารยาทในการฟัง				
1.1.2 วิจารณ์งานในการฟัง				
1.1.3 การจับใจความสำคัญจากการฟัง				
1.1.4 การแสวงหาความรู้จากถ้อยฟัง				
1.1.5 การนำความรู้จากการฟังมาประยุกต์ใช้				
1.2 <u>การพูด</u>				
1.2.1 มารยาทในการพูด				
1.2.2 ความเชื่อมั่นในการพูด				
1.2.3 การพูดประเภทต่างๆ				
- การสนทนา				
- การอภิปราย				
- การพูดในที่ประชุม				
- การพูดอธิบาย				
- การพูดบรรยาย พรรณนาความ				
- การพูดรายงาน				
1.3 <u>การอ่าน</u>				
1.3.1 การแสวงหาความรู้ความบันเทิงจากการอ่าน				
1.3.2 การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน				
1.3.3 การพิจารณาหนังสือ				
1.3.4 การพินิจสารคดีความสาร โดยแยกข้อเท็จจริงจากข้อ คิดเห็น				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1.3.5 การใช้ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนการสอนภาษาไทย				
1.3.6 การอ่านประเภทต่างๆ				
- การอ่านออกเสียงทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง				
- การอ่านทำนองเสนาะ				
- การอ่านในใจ				
1.4 การเขียน				
1.4.1 การคัดลอกข้อความและการเขียนตัวสะกดการันต์				
1.4.2 การอ้างอิงข้อความจากหนังสือและเอกสารต่างๆ				
1.4.3 การเขียนประเภทต่างๆ				
- การเขียนเรียงเรียงข้อความ เช่น บทความ รายงาน				
- การเขียนคัดลอกเอกสาร				
- การเขียนในโอกาสต่างๆ เช่น บัตรเชิญ โฆษณา				
คำสั่ง				
- การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เช่น คำขวัญ เรื่องสั้น				
แต่งเพลง				
2. <u>วรรณคดี</u>				
2.1 เนื้อเรื่องและมโนทัศน์ของเรื่อง				
2.2 ความรู้ประกอบเรื่อง				
2.3 คำศัพท์				
2.4 ฉันทลักษณ์				
2.5 วัฒนธรรมในวรรณคดี เช่น ประเพณี ค่านิยม				
จริยธรรม				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
2.6 การใช้วิชาญาณวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละคร				
2.7 การตีความบทประพันธ์ในวรรณคดีเพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดจินตนาการและสุนทรียภาพ				
3. หลักภาษา				
3.1 ลักษณะต่างๆของภาษาไทย				
3.2 กฎเกณฑ์ทางภาษา				
3.3 ศัพท์บัญญัติ				
3.4 การนำความรู้ทางหลักภาษาไปใช้				
ง. วิธีการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย				
ท่านคิดว่าวิธีการต่อไปนี้เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการสอนภาษาไทยมากน้อยเพียงใด				
1. การสอดแทรกจริยธรรมด้วยการปลูกฝังจริยธรรม				
1. การอธิบายชี้แนะเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเกิดศรัทธาในจริยธรรมเรื่องต่างๆ				
2. การเปิดโอกาสและให้อิสระแก่นักเรียนในการใช้วิชาญาณในการคิดพิจารณาหัวข้อจริยธรรมต่างๆโดยไม่มี การบังคับ				
3. การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติเพื่อแสดงถึงความเป็นผู้มีจริยธรรมอยู่เสมอๆ เช่น ให้นักเรียน ประหยัดน้ำ ไฟ รักษาความสะอาดของห้องเรียนและโรงเรียน				
4. การใช้วิธีการจางค่านิยมโดยครูตั้งคำถามขึ้นาเพื่อให้นักเรียนเกิดความคิดและเรียนรู้ด้วยตนเอง				
5. การใช้วิธีการใช้เหตุผลโดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกัน				
6. การใช้วิธีการปรับพฤติกรรมโดยใช้การเสริมแรงและลงโทษ				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
7. การใช้วิธีการเรียนรู้ทางสังคมโดยครูให้นักเรียนสังเกตจากตัวแบบของผู้มีจริยธรรมที่อยู่ในเรื่องต่างๆ				
2. <u>การสอดแทรกจริยธรรมโดยตรง</u> ท่านคิดว่ากิจกรรมต่อไปนี้เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการสอนภาษาไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับจริยธรรมโดยตรงมากน้อยเพียงใด				
1. การโต้วาทีในหัวข้อจริยธรรม				
2. การเชิญวิทยากรมาบรรยาย/สาธิต/อภิปราย/ปาฐกถา				
3. การแข่งขันแต่งคำประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ..				
4. การใช้เกมประกอบการสอนภาษาไทย				
5. การแสดงละคร				
6. การแสดงบทบาทสมมติ				
7. การใช้สถานการณ์จำลอง				
8. การแสดงเชิดหรือชักหุ่น				
9. การแสดงการละเล่นพื้นเมือง				
10. การทายปัญหาหรือปริศนาทางภาษาไทย				
11. การวาดภาพประกอบบทเรียน				
12. การร้องเพลงประกอบบทเรียน				
13. การจัดป้ายนิเทศ				
14. การจัดนิทรรศการ				
15. การน่านักเรียนไปศึกษานอกสถานที่				
3. <u>การสอดแทรกจริยธรรมตามสภาพการณ์</u> ท่านคิดว่าการสอดแทรกจริยธรรมตามสภาพการณ์				

ข้อความ	ระดับความถี่เห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
<p>ด้วยวิธีการต่างๆต่อไปนี้เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการสอนภาษาไทยมากน้อยเพียงใด</p> <p>1. ครูยกย่องชมเชยและประกาศความดี ความสามารถของนักเรียนที่มีความประพฤติดีแต่งกายเรียบร้อย</p> <p>2. ในการตรวจ/ตัดสิน/ให้คะแนนต่างๆครูต้องกำหนดเกณฑ์ไว้ล่วงหน้าและกระทำอย่างยุติธรรม</p> <p>3. ในการมอบหมายงานให้นักเรียนทำครูต้องกำหนดวันส่งให้แน่นอน</p> <p>4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน</p> <p>5. ครูนำข่าว/เหตุการณ์สำคัญที่พบในชีวิตประจำวันมาเป็นตัวอย่างให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์</p> <p>6. ครูนำนักเรียนไปทำเพื่อประโยชน์ ร่วมทำกิจกรรมต่างๆในวันสำคัญๆ</p> <p>7. ในการทำกิจกรรมต่างๆครูควรเน้นให้นักเรียนรู้จักประหยัดและสามัคคี</p> <p>8. ครูกำหนดให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีความสามัคคี ความเสียสละ การรักษาระเบียบวินัย</p> <p>9. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปค้นคว้าข้อมูลต่างๆจากเอกสารในห้องสมุดแล้วทำรายงานเพื่อฝึกความรับผิดชอบ การพึ่งตนเอง ความอดุสาหะ</p> <p>10. ในระหว่างการสนทนากับนักเรียนครูควรอบรมปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีจริยธรรมในค่านานาต่างๆ</p> <p>11. ในการวัดและประเมินผลครูควรเน้นให้นักเรียนใช้สติปัญญาและการพึ่งตนเอง</p>				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
12. ในการทำหน้าที่สื่อของห้องเรียนหรือโรงเรียนต้องมีเนื้อหาของจริยธรรมสอดแทรกอยู่ด้วย				
4. <u>การสอดแทรกจริยธรรมด้วยการสอนแบบสัมพันธ์วิชา</u> ท่านคิดว่า การสอดแทรกจริยธรรมด้วยการสอนแบบสัมพันธ์วิชาวิธีต่างๆต่อไปนี้เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการสอนภาษาไทยมากน้อยเพียงใด				
1. ครูนำเนื้อหาความรู้จากวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาจริยธรรมที่มีอยู่ในวิชาภาษาไทย มาสอนให้สัมพันธ์กัน				
2. ครูภาษาไทยและครูวิชาอื่นๆร่วมกันวางแผนการเรียนการสอนโดยสร้างแกนหลักเกี่ยวกับจริยธรรมขึ้นเพื่อให้ครูทุกๆวิชาปฏิบัติให้สอดคล้องกัน				
3. ครูภาษาไทยและครูวิชาอื่น ๆ ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังจริยธรรมให้กับนักเรียน				

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นจริง

1. ปัญหาอุปสรรค (ตอบได้หลายข้อ)

- ครูภาษาไทยไม่ทราบวิธีการที่จะสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย
- ครูภาษาไทยคิดว่า การสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยทำได้ยาก
- ครูภาษาไทยคิดว่า ไม่ใช่หน้าที่ของคนที่จะต้องปลูกฝังจริยธรรมให้กับนักเรียน
- ครูภาษาไทยไม่เข้าใจเรื่องจริยธรรมดีพอ
- ครูภาษาไทยไม่เห็นความสำคัญของจริยธรรม
- ครูภาษาไทยไม่เป็นแบบอย่างที่ดีในค่านิยมจริยธรรมแก่นักเรียน
- ครูภาษาไทยขาดแหล่งค้นคว้าที่จะช่วยในการสอนภาษาไทยโดยสอดแทรกจริยธรรม

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างแบบประเมินผล

แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอดแทรกกิจกรรมในการสอนภาษาไทย

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง จากการพิจารณาโปรแกรมการสอดแทรกกิจกรรมในการสอนภาษาไทย ท่านมีความคิดเห็นต่อรายละเอียดของโปรแกรมนี้อย่างไร ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เห็นสมควร

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. หลักการและเหตุผล			
2. วัตถุประสงค์			
3. เนื้อหา			
3.1 กิจกรรม			
3.2 ภาษาไทย			
4. มุมมองของครูภาษาไทยในการปลูกฝัง กิจกรรม			
5. วิธีการสอดแทรกกิจกรรมในการสอน ภาษาไทย			
5.1 การสอดแทรกกิจกรรมโดยตรง			
5.2 การสอดแทรกกิจกรรมตาม สภาพการณ์			
5.3 การสอดแทรกกิจกรรมด้วยการ สอนแบบสัมพันธ์วิชา			
6. การติดตามผล			
7. ตัวอย่าง			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. เนื้อหาของจริยธรรมที่ควรนำมาสอดแทรกในการสอนภาษาไทย ควรแก้ไขเพิ่มเติม
ดังนี้

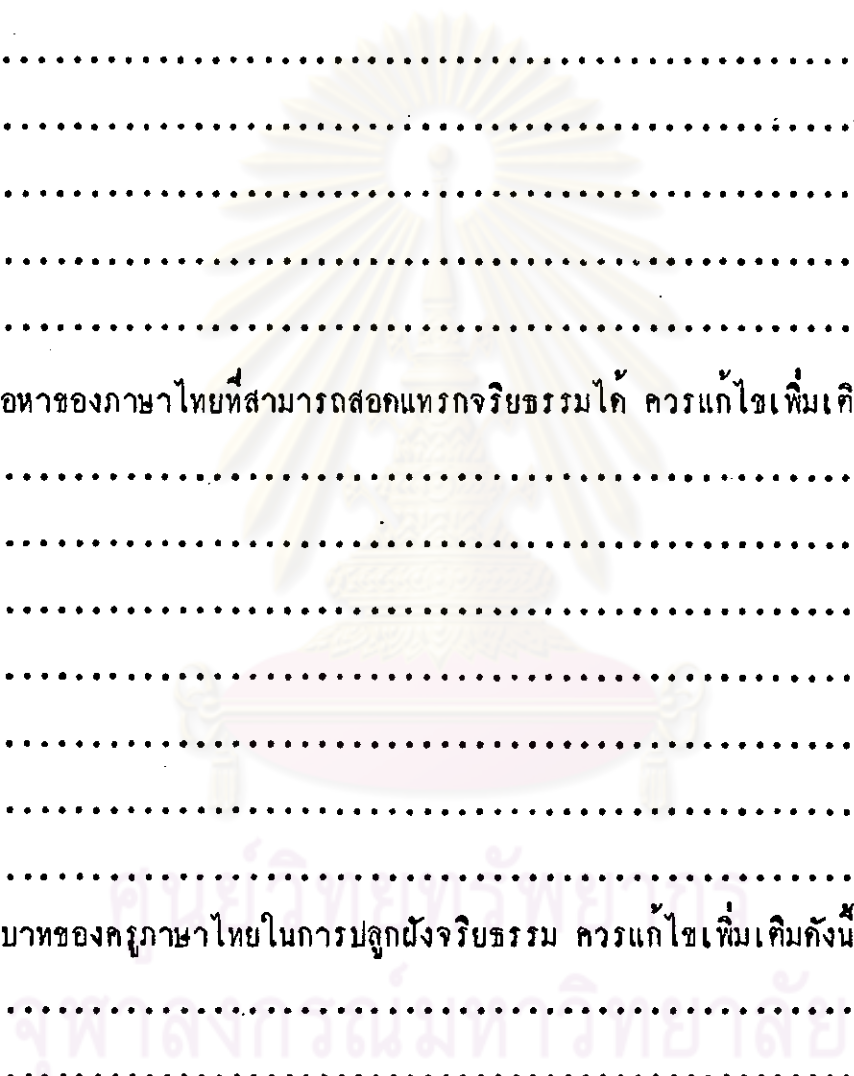
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. เนื้อหาของภาษาไทยที่สามารถสอดแทรกจริยธรรมได้ ควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. บทบาทของครูภาษาไทยในการปลูกฝังจริยธรรม ควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. การสวดแหกรจริยธรรมโดยตรง ควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

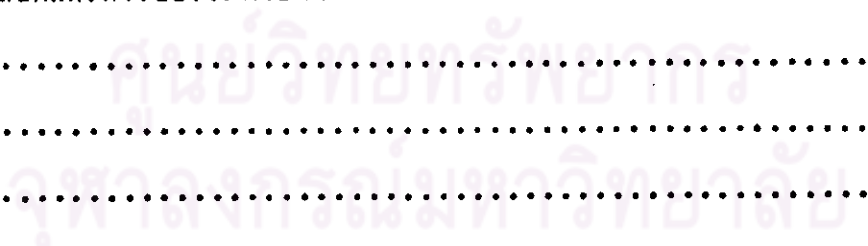
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. การสวดแหกรจริยธรรมตามสภาพการณ์ ควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. การสวดแหกรจริยธรรมด้วยการสอนแบบสัมพัทธ์วิชา ควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. การติดตามผล ควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. ตัวอย่าง ควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)

"ขอกราบขอบพระคุณที่กรุณาตรวจพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง
ต่อไปรณนี้"

ปณิธาน นุ่มศิริ

ภาคผนวก จ
โปรแกรมการสอศแทรกจรยธรรมในการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ฉบับก่อนได้รับการประเมิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โปรแกรมการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

หลักการและเหตุผล

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงทุกทุกด้านของสังคมไทยในปัจจุบัน ทำให้บุคคลต้องแสวงหาหนทางเพื่อการอยู่รอดและปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ต่างๆ ประกอบกับอิทธิพลจากวัฒนธรรมต่างชาติที่แพร่กระจายเข้ามาอย่างรวดเร็ว จึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ทางสังคมศึกษามา เช่น ปัญหาการเพิ่มของประชากร ปัญหาการว่างงาน ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น เมื่อพิจารณาปัญหาเหล่านี้ก็จะพบว่า เกิดมาจากสาเหตุหลายด้านประกอบกัน และองค์ประกอบของสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การที่บุคคลในสังคมไม่เห็นความสำคัญของจริยธรรม ทั้งนี้เพราะจริยธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ แนวทางความประพฤติและปฏิบัติทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตที่ทรงคุณค่าพึงประสงค์และเพื่อความสงบสุขของสังคม จริยธรรมจึงเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลซึ่งส่งผลกระทบต่อเรื่องต่างๆ ในสังคม การแก้ปัญหาก็เกี่ยวกับจริยธรรมจึงต้องแก้ไขโดยให้บุคคลยึดถือค่านิยมที่ถูกต้องและสร้างกลไกของสังคมบังคับให้ปฏิบัติตาม ซึ่งวิธีการหนึ่งที่จะปลูกฝังจริยธรรมให้กับบุคคลได้ก็คือ การใช้บทบาทของการศึกษา

โรงเรียนจึงเป็นองค์กรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด เจตคติ พฤติกรรม และจริยธรรมให้กับบุคคลในสังคม ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมีหลักสูตร บทเรียน วิธีการปลูกฝัง ถ่ายทอดและประเมินผลอย่างเป็นระบบที่แน่นอน ประกอบกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ไม่ได้กำหนดให้มีรายวิชาที่สอนจริยธรรมโดยตรง แต่ได้สอดแทรกจริยธรรมไว้ในทุกวิชา ดังนั้นหน้าที่ของครูที่จะปฏิบัติตามหลักสูตรนี้ก็คือ การประยุกต์ความรู้ สอดแทรกแนวคิดทางจริยธรรมเข้าไปในเนื้อหาวิชาที่คนสอนอยู่ อีกทั้งหน้าที่ของครูไม่ใช่มีเพียงแต่สอนวิชาการเท่านั้น หากแต่ครูจะต้องสอนให้นักเรียนเป็นคนที่มีความรู้ ความคิด มีความประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม และเนื่องจากเนื้อหาวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมโดยตรงอยู่แล้ว ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงสมควรอย่างยิ่งที่ครูภาษาไทยจะต้องทำการปลูกฝังจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยทำการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยทุกครั้ง ซึ่งนอกจากจะเป็นการให้ความรู้ทาง

ภาษาไทยแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้มีจริยธรรมที่คอกก้วย

ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูภาษาไทยเกี่ยวกับการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ทั้งหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูภาษาไทย เห็นความสำคัญของการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยและเห็นว่าควรมีการสอดแทรกจริยธรรมไว้ในการสอนภาษาไทยด้วยทุกครั้ง แต่ทั้งหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูภาษาไทยก็ประสบปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยหลายๆด้านด้วยกัน เช่น การขาดอุปกรณ์สภาพสังคมภายนอกโรงเรียนไม่อำนวย ปัญหาในเรื่องเวลาน้อย ฯลฯ ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะนำเสนอโปรแกรมการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้ครูภาษาไทยได้ทำการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูภาษาไทยเห็นความสำคัญของจริยธรรม และสามารถนำจริยธรรมไปสอดแทรกในการสอนภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหา

ในการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรกก็คือ หัวข้อของจริยธรรมที่เหมาะสมที่จะนำมาสอดแทรกในการสอนภาษาไทย และเนื้อหาภาษาไทยที่สามารถสอดแทรกจริยธรรมได้

หัวข้อจริยธรรมที่ควรนำมาสอดแทรกในการสอนภาษาไทย

เนื่องจากจริยธรรมเป็นเรื่องที่มีผู้ให้ความสนใจกล่าวถึงและเสนอแนะหัวข้อจริยธรรมต่างๆอยู่เป็นอันมาก ด้วยเหตุนี้หัวข้อจริยธรรมที่จำเป็นจะต้องปลูกฝังให้กับบุคคลในสังคมจึงมีอยู่หลายหัวข้อ และหัวข้อจริยธรรมต่างๆเหล่านี้ก็เหมาะสมที่จะนำมาสอดแทรกในการสอนภาษาไทยด้วย ซึ่งได้แก่

1. ความรับผิดชอบ

2. ความซื่อสัตย์สุจริต
3. ความกตัญญูกตเวที
4. การรักษาระเบียบวินัย
5. ความเสียสละ
6. ความสามัคคี
7. การประหยัด
8. ความยุติธรรม
9. ความมีเหตุผล
10. ความอดุสสาหะ
11. ความเมตตากรุณา
12. ความมีสติและปัญญา
13. การพึ่งตนเอง
14. ความกล้าหาญ

เนื้อหาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่สามารถสอดแทรกจริยธรรมได้

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้ถึงความสำคัญของภาษาไทย ในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของประชาชาติและเป็นปัจจัยที่หนุนนำถึงความสามัคคีของประชาชาติ ด้วยเหตุนี้จึงได้กำหนดเนื้อหาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้นักเรียนได้ศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ และหนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย ให้เป็นหนังสือเรียนสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จากการศึกษาหลักสูตรและเนื้อหาต่างๆในบทเรียนจะพบว่า เนื้อหาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่สามารถนำมาสอดแทรกจริยธรรมได้ มีดังนี้

1. การใช้ภาษา

1.1 การฟัง

1.1.1 มารยาทในการฟัง

1.1.2 วิจารณ์คุณภาพในการฟัง

1.1.3 การจับใจความสำคัญจากการฟัง

1.1.4 การแสวงหาความรู้จากการฟัง

1.1.5 การนำความรู้จากการฟังมาประยุกต์ใช้

1.2 การพูด

1.2.1 มารยาทในการพูด

1.2.2 ความเชื่อมั่นในการพูด

1.2.3 การพูดประเภทต่างๆ ได้แก่ การสนทนา การอภิปราย การพูดในที่ประชุม การพูดอธิบาย การพูดบรรยาย พรรณา ความ และการพูดรายงาน

1.3 การอ่าน

1.3.1 การแสวงหาความรู้ความบันเทิงจากการอ่าน

1.3.2 การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

1.3.3 การพิจารณาหนังสือ

1.3.4 การพินิจสารคดีความสารโดยแยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น

1.3.5 การใช้ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนการสอนภาษาไทย

1.3.6 การอ่านประเภทต่างๆ ได้แก่ การอ่านออกเสียงทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง การอ่านทำนองเสนาะ และการอ่านในใจ

1.4 การเขียน

1.4.1 การคัดลอกข้อความและการเขียนตัวสะกดการันต์

1.4.2 การอ้างอิงข้อความจากหนังสือและเอกสารต่างๆ

1.4.3 การเขียนประเภทต่างๆ ได้แก่ การเขียนเรียบเรียงข้อความ เช่น บทความรายงาน การเขียนติดต่อสื่อสาร การเขียนในโอกาสต่างๆ เช่น บัตรเชิญ โฆษณา คำสั่งและตารางเขียนเชิงสร้างสรรค์ เช่น คำขวัญ เรื่องสั้น แต่งเพลง

2. วรรณคดี

2.1 เนื้อเรื่อง และ มโนทัศน์ของเรื่อง

2.2 ความรู้ประกอบเรื่อง

2.3 คำศัพท์

2.4 วัฒนธรรมในวรรณคดี เช่น ประเพณี ค่านิยม จริยธรรม

2.5 การใช้วิจารณ์เฉพาะเหตุการณ์บุคคล

2.6 การตีความบทประพันธ์ในวรรณคดี เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
เกิดจินตนาการและสุนทรียภาพ

3. หลักภาษา

3.1 ลักษณะต่างๆของภาษาไทย

3.2 การนำความรู้ทางหลักภาษาไปใช้

บทบาทของครูภาษาไทยในการปลูกฝังจริยธรรม

ก่อนที่จะนำจริยธรรมไปสอดแทรกในการสอนภาษาไทยได้นั้น ครูภาษาไทยจะต้องมีศรัทธาในจริยธรรมเสียก่อน ทั้งนี้เพราะวิธีการที่จะปลูกฝังจริยธรรม จะต้องเริ่มจากการสร้างศรัทธาที่จะปลูกฝังโดยการสร้างความสนใจและเข้าใจให้บุคคลอยากมีส่วนร่วมในทางปฏิบัติ และครูจะต้องเป็นแบบอย่างของผู้มีความประพฤติที่ดี นอกจากความศรัทธาแล้วครูภาษาไทยจะต้องพยายามหาความรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมให้แจ่มแจ้ง ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแสดงถึงความเป็นผู้มีจริยธรรม และศึกษาถึงวิธีการที่จะนำมาใช้เพื่อปลูกฝังจริยธรรม ซึ่งได้แก่

1. การอธิบายชี้แนะเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเกิดจริยธรรมในเรื่องต่างๆ
2. การเปิดโอกาสและให้อิสระแก่นักเรียนในการใช้วิจารณ์ ในการ
พิจารณาหัวข้อจริยธรรมต่างๆโดยไม่มีการบังคับ
3. การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติเพื่อแสดงถึงความเป็นผู้มี
จริยธรรมอยู่เสมอๆ เช่น ให้นักเรียนประหยัด น้ำ ไฟ รักษาความสะอาดของห้องเรียน
และโรงเรียน
4. การใช้วิธีกระจ่างค่านิยมโดยครูตั้งคำถามขึ้นให้นักเรียนเกิดความคิดและเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การที่ครูตั้งคำถามถามนักเรียนว่า "ได้ความคิดนี้มาจากไหน"

"ได้พิจารณาทางเลือกอื่นๆแล้วหรือยัง" "ทำแล้วจะเกิดผลอะไรบ้าง" "เคยทำเช่นนี้บ่อยไหม"

5. การใช้วิธีการใช้เหตุผล โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนทัศนคติซึ่งกันและกัน ซึ่งครูควรทำความเข้าใจขั้นตอนต่อไปนี้

5.1 เสนอเรื่องราวที่มีความขัดแย้งซึ่งต้องใช้การตัดสินใจ

5.2 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆตามความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

5.3 ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปพร้อมเหตุผลของกลุ่มว่าบุคคลในเรื่องที่ได้รับฟังมานั้น ควรจะกระทำหรือไม่กระทำในสิ่งที่เป็นประเด็นในการอภิปราย

5.4 รายงานผลของแต่ละกลุ่มและให้นักเรียนทั้งชั้นอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปของชั้น

5.5 สรุปเหตุผลของทั้งสองฝ่าย

6. การใช้วิธีการปรับปรุงพฤติกรรมโดยใช้การเสริมแรงและลงโทษ โดยครูทำความเข้าใจขั้นตอนต่อไปนี้

6.1 กำหนดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และ/หรือ พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา

6.2 กำหนดผลที่จะเกิดขึ้นสำหรับผู้กระทำ โดยครูสามารถบังคับผลนั้นให้เกิดขึ้นกับผู้กระทำได้ โดยเน้นผลทางบวกให้มาก

6.3 นำพฤติกรรมในข้อ 6.1 และผลที่จะได้รับในข้อ 6.2 มาสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เรียกว่าเงื่อนไขการเสริมแรง ให้พฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้รับแรงเสริม และให้พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาไม่ได้รับแรงเสริม

6.4 ให้และระงับการให้แรงเสริมตามเงื่อนไขในข้อ 6.3 แล้วติดตามสังเกตการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม

6.5 ประเมินผลและปรับปรุงเงื่อนไข

7. การใช้วิธีการเรียนรู้ทางสังคมโดยครูให้นักเรียนสังเกตจากตัวแบบจากผู้มีจริยธรรมที่ดีในเรื่องต่างๆ โดยครูทำความเข้าใจขั้นตอน ดังนี้

7.1 จัดเงื่อนไขการเสริมแรงและเงื่อนไขการลงโทษให้แก่ นักเรียน

7.2 จัดอภิปรายเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลของการกระทำ

7.3 จัดให้นักเรียนเห็นตัวอย่างการปฏิบัติจริงที่สอดคล้องกัน

7.4 สร้างเงื่อนไขให้มีการนิยามยกย่องผู้กระทำพฤติกรรมที่ดี และในขณะเดียวกันก็ลงโทษผู้กระทำพฤติกรรมไม่ดี เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและจากตัวอย่างการได้รับแรงเสริมและการถูกลงโทษของบุคคลต่างๆ

วิธีการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย

การสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย อาจทำได้ 3 วิธีด้วยกัน

1. การสอดแทรกจริยธรรมโดยตรง

เมื่อเนื้อหาภาษาไทยมีความเกี่ยวข้องกับจริยธรรมโดยตรง เช่น เนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 เรื่องนิทานเทียบสุภาษิต ผันทั้งเป็นเข็ม พายเรือทวนน้ำ กลิ้งครกขึ้นเขา จากเนื้อหาเรื่องนี้จะมีความเกี่ยวข้องกับจริยธรรมในเรื่อง ความอุทิศสละ ความกล้าหาญ ความสามัคคี ความมีสติและปัญญา ทั้งนี้ในการสอนภาษาไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับจริยธรรมโดยตรงเช่นนี้ ครูจึงควรนำกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ประกอบการสอนภาษาไทยมาสอดแทรกจริยธรรมลงไปใน การปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้ง เช่น ใช้การแสดงละครตามเนื้อหาในบทเรียน

กิจกรรมการสอนภาษาไทย ที่ครูจะนำมาใช้เพื่อสอดแทรกจริยธรรมโดยตรงได้ มีดังนี้

1. โต้เวทีในหัวข้อจริยธรรม
2. แต่งคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้ว เช่น บทความ เรื่องสั้น และคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง เช่น คำขวัญ
3. เชิญวิทยากรมาบรรยาย สาธิต อภิปราย ปาฐกถา
4. ใช้การวิจารณ์ข่าว เหตุการณ์หรือพฤติกรรมของตัวละคร
5. ใช้เกมประกอบการสอน
6. จัดฉายภาพยนตร์ หรือ สไลด์ประกอบเรื่องราว
7. ใช้การแสดงบทบาทสมมติ
8. ใช้สถานการณ์จำลอง

9. ใช้การแสดงเชิดหรือชักหุ่น
10. ใช้การแสดงละคร
11. ใช้การแสดงการละเล่นพื้นเมือง
12. ใช้การทนายปัญหาหรือปริศนาจากท่าทาง
13. ร้องเพลงประกอบบทเรียน
14. ใช้การแสดงดนตรีไทย
15. วาดภาพประกอบบทเรียน
16. จัดทำสมุดภาพ
17. ใช้การทำหนังสือของห้องเรียนหรือโรงเรียนโดยมุ่งเน้นการค้นคว้าจากห้องสมุด
18. จัดป้ายนิเทศ
19. จัดนิทรรศการ
20. จัดทัศนศึกษา

2. การสอกลแทรกจรรยาธรรมตามสภาพการณ์

เนื่องจากบทบาทของครูนอกเหนือจากการสอนวิชาการโดยตรงตามที่กำหนดในบทเรียนแล้ว ครูจะต้องทำการอบรม สั่งสอน ชี้แนะนักเรียนในด้านการแต่งกาย ความประพฤติ กิริยามารยาท ฯลฯ ดังนั้นถึงแม้เนื้อหาในบทเรียนจะไม่ได้กล่าวถึง จริยธรรมโดยตรง แต่ครูภาษาไทยก็สามารถสอกลแทรกจรรยาธรรมได้ ซึ่งจัดว่าเป็นการสอกลแทรกจรรยาธรรมตามสภาพการณ์ โดยครูภาษาไทยอาจปฏิบัติดังนี้

1. ครูยกย่องชมเชยและประกาศความดี ความสามารถของนักเรียนที่มีความประพฤติดีแต่งกายเรียบร้อย
2. ในการตรวจ คัดลिन ให้คะแนนต่างๆครูต้องกำหนดเกณฑ์ไว้ล่วงหน้าและกระทำอย่างยุติธรรม
3. ในการมอบหมายงานให้นักเรียนทำครูต้องกำหนดวันส่งให้แน่นอน
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน
5. ครูนำข่าว เหตุการณ์สำคัญที่พบในชีวิตประจำวันมาเป็นตัวอย่างให้

นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจรรณ

6. ครูนำนักเรียนไปบำเพ็ญประโยชน์ ร่วมทำกิจกรรมต่างๆในวันสำคัญ

7. ในการทำกิจกรรมต่างๆ ครูควรเน้นให้นักเรียนรู้จักประหยัดและ

สามัคคี

8. ครูกำหนดให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีความสามัคคี ความเสียสละ การรักษาระเบียบวินัย

9. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปค้นคว้าข้อมูลต่างๆจากเอกสารในห้องสมุด แล้วทำรายงานเพื่อฝึกความรับผิดชอบ การพึ่งตนเอง ความอดุคสาหะ

10. ในระหว่างการสนทนากับนักเรียนครูควรอบรม ปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีจริยธรรมในค่านต่างๆ

11. ในการวัดและประเมินผลครูควรเน้นให้นักเรียนใช้สติปัญญาและการพึ่งตนเอง

12. ในการทำหนังสือของห้องเรียน หรือโรงเรียนต้องมีเนื้อหาของจริยธรรมสอดแทรกอยู่ด้วย

3. การสอดแทรกจริยธรรมด้วยการสอนแบบสัมพันธ์วิชา

การสอนแบบสัมพันธ์วิชา เป็นการสอนเพื่อให้ความรู้ในหลายๆวิชาหรือหลายๆเรื่องสัมพันธ์กันและเป็นการสอนให้ความรู้ที่ผู้เรียนได้รับมีความสัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงที่อยู่รอบตัว ดังนั้นการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยจึงทำได้ด้วยการสอนแบบสัมพันธ์วิชา โดยครูภาษาไทยอาจปฏิบัติดังนี้

1. ครูนำเนื้อหาความรู้จากวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาจริยธรรมที่มีอยู่ในวิชาภาษาไทยมาสอนให้สัมพันธ์กัน เช่น ในการสอนหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 เรื่อง ความกตัญญูที่ไม่รู้จักสิ้นสุด เนื้อหาจริยธรรมที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องคือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความกตัญญูกตเวที ความอดุคสาหะ และความกล้าหาญ ครูภาษาไทยอาจนำความรู้จากวิชาอื่นๆ เช่น วิชาสังคมศึกษา ให้นักเรียนศึกษาประวัติบุคคลสำคัญของไทยในอดีต ที่จัดได้ว่าเป็นผู้มีจริยธรรมที่สอดคล้องกับเรื่องความกตัญญูที่ไม่รู้จักสิ้นสุด หรือครูภาษาไทยอาจจะให้นักเรียนวาดภาพของบุคคลที่แสดงถึงความเป็นผู้มี

จริยธรรมที่สอดคล้องกับเรื่อง ความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด หรือภาษาไทยอาจจะให้นักเรียน
วาทภาพของบุคคลที่แสดงถึงความเป็นผู้มีจริยธรรมที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน

2. ภาษาไทยและครูวิชาอื่นๆ ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อปลูกฝังจริยธรรมให้กับนักเรียน เช่น ภาษาไทยและครูสังคมศึกษาร่วมมือกันจัดแสดง
ละครซึ่งเป็นประวัติของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ชาติไทย

3. ภาษาไทยและครูวิชาอื่นๆ ร่วมกันวางแผนการเรียนการสอนโดย
สร้างแกนหลักเกี่ยวกับจริยธรรมขึ้น เพื่อให้ครูทุกวิชาปฏิบัติให้สอดคล้องกัน ตัวอย่างเช่น
การสอนเรื่อง ความสามัคคี ภาษาไทยและครูวิชาอื่นๆ เช่น ครูศิลปศึกษาหรือครูสังคม
ศึกษา อาจร่วมมือกันสร้างแกนหลักเกี่ยวกับความสามัคคีขึ้น โดยสมมติบทเรียนขึ้นเรื่องหนึ่ง
ให้ตัวละคร เป็นตัวแทนนักเรียน มาชักจูงให้นักเรียน ฝ่าฝืนกฎของโรงเรียนที่คงไว้

โดยอ้างถึง ความสามัคคี คือ พลัง จากนั้นครูจึงให้นักเรียนตัดสินใจว่า ถ้าเหตุการณ์ดัง
กล่าวเกิดขึ้นจริง นักเรียนควรจะทำหรือไม่และการกระทำของตัวแทนนักเรียนคนนั้นถูก
หรือไม่ เพราะเหตุใด ความสามัคคี มีความหมายอย่างไร การแสดงออกเช่นไรบ้างที่
เรียกว่า ความสามัคคี ภาษาไทยอาจนำแกนหลักจากเหตุการณ์สมมตินี้มาสอดแทรก
จริยธรรมเรื่องความสามัคคีในการสอนภาษาไทย โดยให้นักเรียนศึกษาเรื่องจากแกนหลัก
หรือแสดงละครตามเรื่อง จากนั้นให้นักเรียนเขียนรายงาน เรื่อง ความสามัคคี หรือให้
ร้องเพลงสามัคคี หรือให้นักเรียนรวบรวมคำกลอนที่เกี่ยวกับความสามัคคี แล้วนำมาจัดป้าย
นิเทศ เป็นต้น

การติดตามผล

เนื่องจากการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีจริยธรรมเป็นเรื่องที่ต้องการใช้ระยะ
เวลาดานาน และจะต้องให้อิสระแก่นักเรียนในการที่เขาจะเกิดความรู้สึกในจริยธรรมเรื่อง
ต่างๆ โคนไม่ใช้การบังคับ ค้ำยันเหตุนี้การติดตามผลจากการสอดแทรกจริยธรรมในการสอน
ภาษาไทย ครูจึงต้องให้การสังเกตเป็นส่วนใหญ่ โดยพิจารณาจากความประพฤติของนักเรียน
ว่านักเรียนมีพัฒนาการขึ้นเพียงใด และมีสิ่งใดที่ควรวิพากษ์ ส่วนความประพฤติที่ครูก็ต้อง
เร่งส่งเสริมโดยนำมาเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กเรียนคนอื่นๆต่อไป และครูจะต้องได้รับความ
ร่วมมือจากครูอื่นๆในโรงเรียนรวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนให้ช่วยกันดูแลความ
ประพฤติของนักเรียนด้วย

ตัวอย่างการสอศแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย เรื่อง พระยาไชยบูรณ์
(จากหนังสือเรียน ทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1)

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวรรณกรรมที่มีรูปแบบเป็นชีวประวัติ
2. เพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกับการอ่านชีวประวัติ และอ่านด้วยความเข้าใจ
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของผู้มีจริยธรรมในเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที ความสามัคคี ความยุติธรรม ความอุทิศสาคะ ความกล้าหาญ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนบทเรียนนี้แล้วนักเรียนจะสามารถ

1. บอกความสำคัญของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ไทยได้
2. อธิบายลักษณะของผู้มีจริยธรรมในเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที ความสามัคคี ความยุติธรรม ความอุทิศสาคะ ความกล้าหาญ
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้
4. บอกลักษณะและอุปนิสัยของบุคคลในเรื่องได้
5. เขียนวรรณกรรมที่มีรูปแบบเป็นชีวประวัติได้

เนื้อเรื่องย่อ

กล่าวถึงพระยาไชยบูรณ์หรือทองอยู่ซึ่งหมั้นศึกษา จนได้เป็นเสมียนและรับราชการ ก้าวหน้าจนได้เป็นเจ้าเมืองพิชัย ในสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงจักรระบบการปกครองใหม่แบ่งเป็นมณฑล มีข้าหลวงเทศาภิบาลเป็นหัวหน้ามณฑล พระยาไชยบูรณ์ได้เป็นปลัดมณฑลพิษณุโลกและต่อมาได้เป็นข้าหลวงเมืองแพร่อยู่ในมณฑลพายัพ เกิดจลาจลขึ้นโดยเงี้ยวชื่อพกาหม่อง คุมพลเงี้ยว และพม่า ปล้นโรงพักและจับพระยาไชยบูรณ์ได้ บังคับให้มอบบ้านเมืองให้ พระยาไชยบูรณ์ปฏิเสธ จึงถูกคักค่อขาค ต่อมาเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีเป็นแม่ทัพยกไปปราบจลาจลได้

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. ชาตินบ้านเมืองดำรงอยู่ได้ โดยอาศัยคุณสมบัติของบุคคลในชาติ
2. บุคคลที่ตั้งใจเล่าเรียน อาศัยฐานะตนเองจากคนสามัญขึ้นดำรงตำแหน่งสูง โดยอาศัยความรู้ ความสามารถและความบากบั่น
3. บุคคลที่ยอมเสียชีวิตเพื่อรักษาเกียรติ รักษาหน้าที่ และทำให้ประเทศชาติดำรงอยู่ได้จะมีคนจำชื่อไว้สรรเสริญเป็นเวลานาน

จริยธรรมที่สอดแทรกอยู่ในเรื่อง

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความกตัญญูกตเวที
3. ความสามัคคี
4. ความยุติธรรม
5. ความอุทิศสาคะ
6. ความกล้าหาญ

ข้อเสนอแนะวิธีการสอน

การสอนเนื้อหาเรื่องพระยาไชยบูรณ์ เนื่องจากเนื้อหามีเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรม สอดแทรกอยู่โดยตรงแล้ว เพื่อเป็นการสร้างศรัทธาเกี่ยวกับจริยธรรมในเรื่องให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ครูจึงควรเปิดโอกาสและให้อิสระแก่นักเรียนในการใช้วิจารณ์ถกเถียงอภิปราย จริยธรรมในเรื่องโดยไม่มีการบังคับ แต่ครูจะสอดแทรกไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนร้องเพลง "คนตระกูลไทย" หรือเพลง "เราสู้" ครูซักถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเนื้อเพลง
2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำภาพบุคคลสำคัญของชาติไทย มาแสดงให้เพื่อนในชั้นดู จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มกล่าวบรรยายคุณความดีหรือวีรกรรมของบุคคลนั้น
3. ครูแสดงภาพอนุสาวรีย์พระยาไชยบูรณ์ พร้อมทั้งให้นักเรียนฟังเทปละครเรื่องพระยาไชยบูรณ์หรือซิงการบรรยายชีวประวัติของพระยาไชยบูรณ์ประกอบ

4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปคุณความดีของพระยาไชยบูรณ์ และตัวละครอื่นๆ ในเรื่อง แล้วเขียนหัวข้อจริยธรรมนั้นๆบนกระดาน เช่น ความกล้าหาญ ความอุทิศตน ความยุติธรรม ความกตัญญูแก่ผู้ที่ต่อชาติ

5. ครูซักถามถึงคุณความดีแต่ละข้อ (ตัวอย่างคำถามเพื่อชี้ให้นักเรียนเกิดความคิดทางจริยธรรม เรื่อง ความกล้าหาญ โดยใช้วิธีกระจำง่วน้านิยม)

5.1 การที่นักเรียนกล่าวว่า พระยาไชยบูรณ์เป็นผู้มีความกล้าหาญ นักเรียนพิจารณาจากอะไร

5.2 นักเรียนคิดว่าถ้าคนในสังคมส่วนใหญ่เป็นผู้มีความกล้าหาญ แล้วจะเกิดอะไร

5.3 นักเรียนคิดว่าตนเองเป็นผู้มีความกล้าหาญหรือไม่

5.4 การปฏิบัติคนเช่นไร จึงจะจัดว่าเป็นผู้มีความกล้าหาญ

6. จากภาพบุคคลสำคัญของชาติไทย ที่นักเรียนแต่ละกลุ่มนำมา คู่มือมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกเขียนชีวประวัติของบุคคลเหล่านั้นแล้วนำมาจัดเป็นนิทรรศการ หรืออาจจัดสัปดาห์แนะนำบุคคลสำคัญ (เป็นการใช้วิธีการปรับปรุงพฤติกรรมโดยใช้การเสริมแรงและการเป็นแบบอย่าง) โดยฝึกให้นักเรียนเขียนและอ่านบทความหรือร้อยกรองออกกระจายเสียงในช่วงพักกลางวัน

สื่อการสอน

1. เทปเพลง และ แผนภูมิเพลง "คนตระกุลไทย" หรือ "เราสู้"
2. ภาพอนุสาวรีย์พระยาไชยบูรณ์ และภาพบุคคลสำคัญๆในประวัติศาสตร์ชาติไทย
3. เทปละคร หรือเทปการบรรยายประวัติพระยาไชยบูรณ์

วิธีการประเมินผล

1. จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน
2. จากการตอบคำถามของนักเรียน
3. จากการบรรยายคุณความดีหรือวีรกรรมของบุคคลสำคัญๆในประวัติศาสตร์ไทย
4. จากการจัดนิทรรศการ หรือ จากบทความและร้อยกรองที่ออกกระจายเสียง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการสอนหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2521.

ชัยพร วิชาวุธ. "แนวทางการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม" คุรุศาสตร์
ปีที่ 11 ฉบับที่ 4. (เมษายน-มิถุนายน) 2526.

ชัยพร วิชาวุธ และ ชีระพร อุวรรณโณ. "แนวคิดและพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝัง
จริยธรรม" คุรุศาสตร์. ปีที่ 11 ฉบับที่ 5 (กรกฎาคม) 2526.

พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยมและจริยธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พีชแอส, 2523.

สุจวิศ เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรมย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาว ปณิธาน นุ่มศิริ เกิดวันที่ 9 เมษายน 2502 ที่กรุงเทพมหานคร
สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีบัณฑิต จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2522
ปัจจุบันรับราชการสังกัดกองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย